

COME IN OUT

COMPLEXITIES OF LGBT+ MIGRATION

CHange

CAMPAIN FOR SEXUAL
HEALTH & GENDER EQUALITY

UCOS
UNIVERSITAIR CENTRUM VOOR
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

CHanGE in

ACTIE

CHanGE (Campaign for sexual Health & Gender Equality) is een project over gendergelijkheid en seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR). De campagne poogt het draagvlak te versterken voor de mondiale strijd voor gendergelijkheid en een rechtvaardige toegang tot SRGR, zowel in België als daarbuiten. CHanGE is een project van het Universitair Centrum voor Ontwikkelings-samenwerking.

Tijdens de zomer van 2019 trokken gemotiveerde jongeren als CHanGEmakers naar Oeganda, Marokko en Libanon. Daar ontmoetten ze verschillende activisten en organisaties die strijden voor gendergelijkheid en seksuele rechten. Onder hen waren er heel wat die met en voor LGBT+-personen op de vlucht werkten.

Het zijn de verhalen van deze inspirerende organisaties en personen die in deze bundel centraal staan.

Come In Out

COMPLEXITIES OF LGBT+ MIGRATION

Overal ter wereld worden mannen verliefd op mannen, gaan vrouwen een relatie aan met vrouwen, vallen mensen op zowel mannen als vrouwen en identificeren mensen zich als transgender. Maar dit wordt niet overal geaccepteerd. **De Lesbian, Gay, Bisexual and Transgender (LGBT+) gemeenschap wordt in veel landen bedreigd met de doodstraf, jarenlange gevangenisstraf, holebi- en transfoob geweld, stigma en discriminatie.**

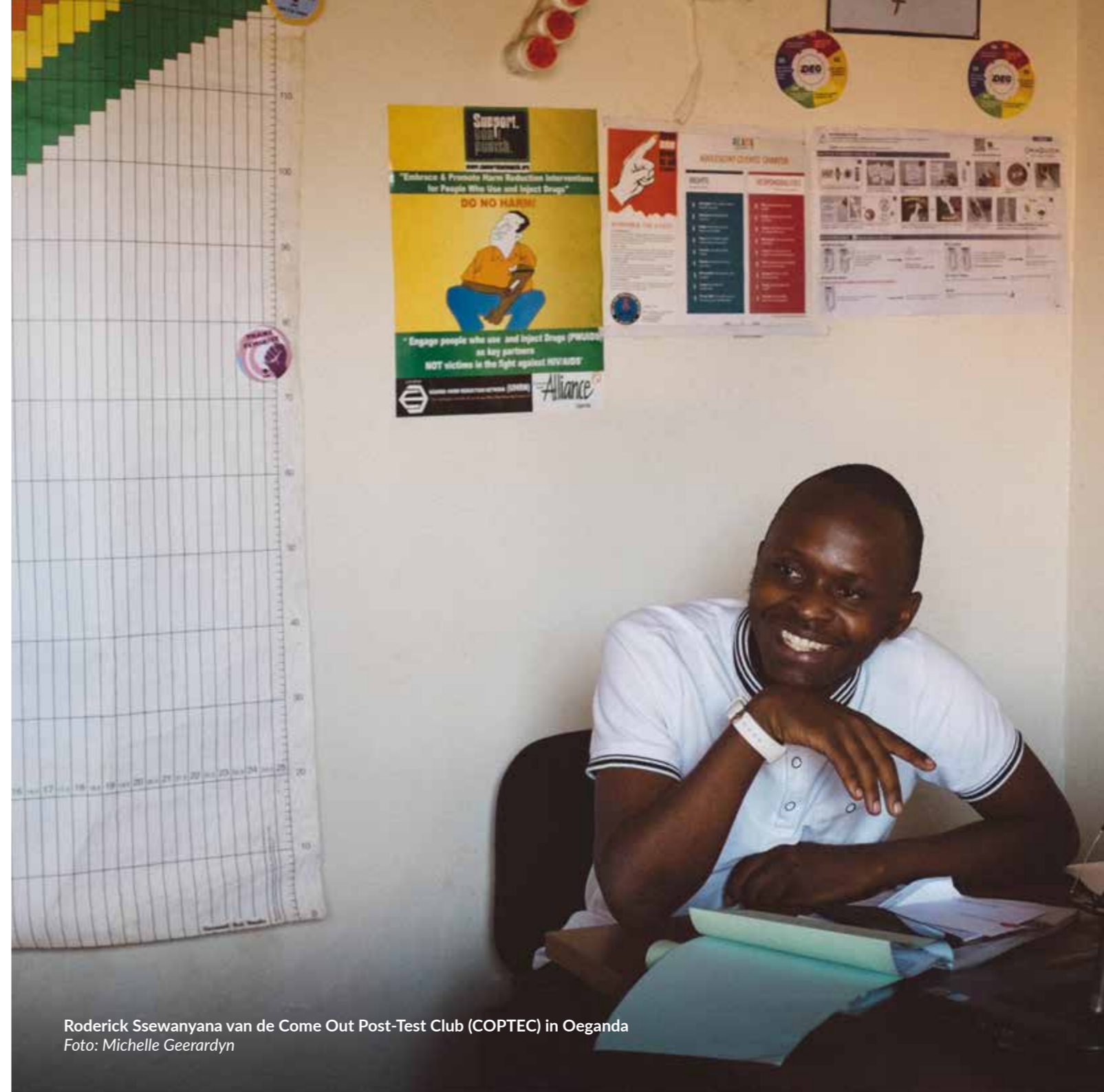
Sommige LGBT+-personen hebben hierdoor geen andere optie dan te migreren naar een ander land. Het klinkt eenvoudig, maar **LGBT+-migratie is een complex verhaal vol moeilijkheden en paradoxen.** Tijdens het vluchten komen LGBT+-personen immers geregeld dezelfde discriminatie en geweld tegen als waar ze van willen ontsnappen. Terwijl ze op zoek gaan naar een nieuwe thuis in een veiligere omgeving, worden ze vaak geconfronteerd met racisme en afwijzing van de lokale LGBT+-gemeenschap. Ze moeten hun seksuele geaardheid of genderidentiteit bewijzen om asiel te krijgen, maar moeten daarbij vooral vallen binnen het stereotiepe beeld dat bestaat over LGBT+-personen. **To come in, you have to come out.**

LGBT+-migratie kent veel **globale uitdagingen.** Internationaal en nationaal

beleid moet garanderen dat mensen in deze kwetsbare situaties beschermd worden om hun mensenrechten te garanderen. Vluchtroutes en opvang-initiatieven moeten veilig zijn en LGBT+-personen van discriminatie vrijwaren. Gastlanden moeten veilige havens zijn. LGBT+-personen moeten asiel krijgen op basis van hun persoonlijke ervaring.

Gelukkig zijn er wereldwijd **organisaties en activisten die hiervoor opkomen.** Die de problemen aankaarten, veilige plekken voor LGBT+-personen op de vlucht creëren en laten horen hoe het beter kan. En dat zijn nu net degene die de CHanGEmakers leerden kennen in Marokko, Oeganda, Libanon en België. Verontwaardigd om het onrecht bij LGBT+-migratie, maar ook onder de indruk door de strijd van deze organisaties en activisten, ontstond deze campagne: **Come In out. Complexities of LGBT+ Migration.**

Een reis doorheen LGBT+-migratie. Van verhalen over holebi- en transfoob beleid in landen van herkomst tot moeilijke vluchtroutes. Van stereotiepe asielprocedures tot discriminatie op de huurmarkt. Van wat niet goed gaat tot wat we beter kunnen doen. **Come out, join the debate and ride with us.**

Roderick Ssewanyana van de Come Out Post-Test Club (COPTC) in Oeganda
Foto: Michelle Gearardyn

Bibe Kalalu en zijn Angels in Kampala
Foto: Michelle Geerardyn

VLUCHTREDENEN BIJ LGBT+-MIGRATIE

Bij LGBT+-migratie vluchten mensen omdat ze in hun land van herkomst vervolging vrezen door hun seksuele geaardheid of genderidentiteit. **In 70 landen ligt de criminalisering bij wet vast** en worden seksuele handelingen met iemand van hetzelfde geslacht bestraft met de doodstraf of gevangenisstraffen. In slechts 68 landen is er enige vorm van bescherming van LGBT+-personen en in de overige 55 landen is er geen bescherming of criminalisering van toepassing.

Eén van de landen waar personen maatschappelijk uitgesloten en bij wet gecriminaliseerd worden omwille van hun geaardheid of genderidentiteit is **Oeganda**. Op dit moment lopen LGBT+-personen het **risico op een levenslange gevangenisstraf**, maar vaak worden ook mensen vermoord of laaien discussies op om de doodstraf in te voeren. Sommige Oegandezen voelen zich genoodzaakt om hun seksuele geaardheid of genderidentiteit te onderdrukken, anderen leven een dubbelleven. En nog anderen slagen erin het land te ontvluchten.

Oegandese LGBT+-personen die niet (kunnen) vluchten, leven dus vaak in precaire omstandigheden. Toch zijn er

ook **LGBT+-personen uit landen als de Democratische Republiek Congo of Zuid-Soedan** die gevaar lopen in hun land, halsoverkop moeten vertrekken en door de bestaande vluchtelingenstromen **in Oeganda terechtkomen**. Ze zijn niet altijd op de hoogte van welke wetgeving daar bestaat. Vaak vallen ze tussen wal en schip: ze zijn niet welkom bij vluchtelingenorganisaties door hun specifieke profiel als LGBT, maar kunnen ook niet terecht bij de LGBT+-organisaties die maar net het hoofd boven water kunnen houden en geen ruimte hebben voor de specifieke uitdagingen die migratie met zich meebrengt.

Om hieraan tegemoet te komen, richtte **Bibe Kalalu** in 2009 de organisatie **Angels Refugee Support Group** op. Ondanks de uitdagingen op vele vlakken en het gebrek aan financiële middelen voorzien Bibe en zijn Angels een luisterend oor, onderdak, beroepsopleidingen, medische en juridische ondersteuning voor andere LGBT+-vluchtelingen.

*Bibe Kalalu : “I could never
abandon my community”*

OP WEG NAAR ASIEL

Wanneer LGBT+-personen ervoor kiezen of verplicht worden om te vluchten, betekent dit voor velen een **lange en moeilijke weg naar een gastland** waar men hoopt veiliger te zijn. Daar waar veel vluchtelingen op hun vluchtroute geconfronteerd worden met geweld, overleven en schendingen van hun mensenrechten, is de impact daarvan vaak nog groter bij LGBT+-vluchtelingen. Voor hen is het bijvoorbeeld heel wat moeilijker om hulp of een veilige plek te vinden.

Mohammed werd als 12-jarige in Guinée uit huis gezet nadat zijn familie zijn homoseksuele geaardheid ontdekte. Hij vluchtte naar Europa omdat men hem had verteld dat zijn mensenrechten daar zouden gerespecteerd worden. Dit liep echter niet zoals gepland. Onderweg geraakte hij -net als veel andere vluchtelingen- **vast in Rabat**, de hoofdstad van **Marokko**.

Door de bestraffing van homoseksualiteit in Marokko is de LGBT+-gemeenschap verplicht om een geheim leven te leiden. Daarnaast maken ook maatschappelijke stigma's het moeilijk voor LGBT+-personen om een huis en werk te vinden, waardoor velen amper kunnen overleven.

LGBT-vluchtelingen kunnen in deze omstandigheden een vluchtelingenstatuut aanvragen bij **UNHCR** (het VN Vluchtelingenagentschap). Dit statuut is een eerste stap naar een mogelijke **hervestiging in een land waar LGBT+-personen beschermd worden**. Deze procedures zijn echter **lang, complex en bureaucratisch**. Mohammed wacht al zeven jaar op een hervestiging. Ondertussen blijft hij overleven door in de buurt van zijn vrienden te blijven, onder te duiken wanneer nodig en te geloven in de betere toekomst die op hem wacht.

Mohammed in Marokko
Foto: Latifah Abdou

DE ASIEL- PROCEDURE

Om als LGBT+-persoon internationale bescherming te krijgen, moet je **je seksuele geaardheid of genderidentiteit tijdens de asielpcedure bewijzen**. Ook in **België** is dit het geval. In de laatste 10 jaar vroeg 4% van alle asielzoekers in ons land internationale bescherming aan op basis van zijn of haar seksuele geaardheid of genderidentiteit.

Al te vaak gebeurt deze procedure in een **sfeer van wantrouwen**: men gaat ervan uit dat de asielzoeker de seksuele geaardheid of genderidentiteit veinst en onrechtmatig asiel wil verkrijgen. Het is dan aan de asielzoeker om daar het tegendeel van te bewijzen. Onderzoek toont echter aan hoe moeilijk deze geloofwaardigheidsprocedure is. **De beoordelaars en rechters hebben immers vaak een stereotiep beeld**. Wie buiten hun homo- en transnormatieve beeld valt, is een vogel voor de kat.

In dit stereotiep beeld zou een LGBT+-persoon uitgebreid over de eigen emoties en identiteit moeten kunnen reflecteren. Wordt een homoseksuele man verwacht zich vrouwelijk te gedragen. Mag een lesbische vrouw nooit gevoelens gehad hebben voor een man. Zijn LGBT+-personen niet religieus.

Weet ieder van hen veel van wereldwijde LGBT+-wetgeving. Gebruikt men Westerse concepten (als pakweg "LGBT") om zichzelf te beschrijven. Duikt men bij aankomst in België meteen onder in de LGBT-scene. En ga zo nog maar even door.

Maar hierbij wordt **geen rekening gehouden met de persoonlijke en culturele invulling van de seksuele geaardheid of genderidentiteit**. De betekenis van woorden is erg cultureel gebonden. De mate waarin iemand de eigen seksualiteit kan beschrijven is persoonlijk. Onderzoek toont aan dat seksuele geaardheid en genderidentiteit fluïde zijn. Maar er wordt ook geen rekening gehouden met geïnternaliseerde homofobie, de impact van traumatische ervaringen en de confrontatie met racisme en financiële beperkingen in België.

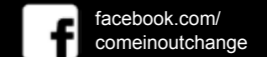
Hoog tijd dus om bij een geloofwaardigheidsonderzoek **niet te vertrekken van deze verwachtingen, maar van het individuele verhaal van een LGBT+-vluchteling**. En om daar te komen, moeten we van wantrouwen naar dialoog en van stereotiep verwachtingen naar inzicht over de complexiteit van seksualiteit en genderidentiteit.

Can you prove you're straight?

Moeilijk, nee?

LGBT-asielzoekers moeten in de asielpcedure de geloofwaardigheid van hun geaardheid of genderidentiteit bewijzen. Deze procedure staat bol van de stereotiepe verwachtingen.

Hoog tijd om dit te veranderen!

Sam in Libanon
Foto: Gijs Van Dyck

EEN INCLUSIEVE, NIEUWE THUIS?

Wanneer LGBT+-personen de asielpcedure hebben afgerond en internationale bescherming hebben verkregen, kan een last van hun schouders vallen. Op een veilige(re) plek kan gebouwd worden aan een nieuwe thuis. In het Midden-Oosten kiezen veel LGBT+-personen ervoor om zich te vestigen in Beiroet. De hoofdstad van **Libanon** staat immers bekend om een bruisende (hoewel ondergedoken) LGBT-scene.

Zo vluchtte **Sam** in 2012 van Syrië naar Libanon. Als trans vrouw was ze niet welkom bij de meeste vluchtelingenorganisaties en de klassieke LGBT+-organisaties hadden geen expertise en middelen om een antwoord te bieden op de vragen van nieuwkomers. **Helem**, opgericht in 2014, bood hier als eerste LGBT+-organisatie in de Arabische wereld een antwoord op en opent expliciet de deur voor LGBT+-personen op de vlucht.

Helem biedt naast een **veilige plek** ook **psychologische ondersteuning** aan. Dit is hoogstnodig gezien de kwetsbare en vaak preciaire omstandigheden waar LGBT+-personen mee geconfronteerd worden. Via hun telefonische hulplijn krijgt Helem maandelijks meer dan 200 oproepen van LGBT+-personen in nood. "Soms mogen mensen vanuit de gevangenis slechts één telefoontje doen per week en kiezen ze ervoor om naar Helem te bellen", getuigt een medewerker van Helem.

De organisatie oefent ook **druk uit op de overheid** om structureel inclusief beleid te maken. De groep LGBT+-nieuwkomers wordt immers niet alleen vaak nageroepen of aangevallen op straat, er is ook heel wat **discriminatie op de huur- en arbeidsmarkt**. Hierdoor zijn veel LGBT+ Syriërs werkloos. Dit is erg gevaarlijk, want zodra de politie dit ontdekt, kunnen ze hen het land uitzetten, zelfs wanneer ze officieel erkend zijn als vluchteling. Hierdoor worden LGBT+-vluchtelingen vaak verplicht te manoeuvreren tussen leven met angst en het zoeken naar bescherming. Tussen leven op een veiligere plek dan thuis en de eigen identiteit blijven onderdrukken.

Sam: *"Trans people get bothered and harassed more than any other letter in LGBT."*

GEÏNSPIREERD?

Wil je zelf ook bijdragen aan een wereld waarin LGBT+-migranten een volwaardige plaats in de samenleving innemen? Hier vind je alvast enkele tips!

- Stel homonormatieve en transnormatieve verwachtingen bij jezelf en anderen in vraag om een breder begrip van LGBT+-personen te hebben.

- Maak bestaande LGBT+-organisaties inclusiever door expliciet plaats te maken voor personen met migratieachtergrond.

- Ondersteun LGBT+-migranten in hun zoektocht naar huisvesting, werk of vrijetijdsbesteding. Je vindt een lijst van organisaties en initiatieven waar je je bij kan aansluiten op onze website.

- Steun onze Warmste Week-actie waarmee we geld inzamelen voor de

Oegandese Angels Refugee Support Group.

- Trek beleidsmakers aan de mouw om fondsen te voorzien voor LGBT+-personen op de vlucht en vormingswerk over seksualiteit en genderidentiteit aan medewerkers in de asielpcedure.

- Neem deel aan een van onze activiteiten rond dit thema!

Come In Out. Complexities of LGBT+ Migration reist doorheen Vlaanderen en Brussel met verhalen en standpunten over de verschillende aspecten binnen LGBT+-migratie. Onze bus houdt halt op:

14.11 **IN GENT:** CAN YOU PROVE YOU'RE STRAIGHT?

18.11 **IN ANTWERPEN:** COME IN OUT NODIGT UIT: JAOUAD ALLOUL

27.11 **IN GENT:** QUEER TALKS

7.12 **IN BRUSSEL:** REDEFINE

14.12 **IN GENK:** VUBORKEST AMOR MUNDI

Meer informatie over onze evenementen en aanvullende mogelijkheden om onze mobiele expositie te bezoeken, staan op onze facebookpagina.

UCOS - Universitair Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking
Pleinlaan 5 | 1050 Brussel | contact@ucos.be
www.ucos.be

ucosfanpage

comeinoutchange

ucos.be

Met de steun van:

België
partner in ontwikkeling

VRIJE
UNIVERSITEIT
BRUSSEL

Vlaanderen
verbeelding werkt